

Genel Sağlık Sigortası

Nurettin Akbaş
EMO İzmir Şubesi Mali Danışmanı

Kamuoyunun gündemini 2008 yılından bugüne kadar meşgul eden genel sağlık sigortası 1 ocak 2012 tarihinde yürürlüğe giren uygulamaları ile değişik soruların ortaya atılmasına neden olmuştur. Uygulamaya ilişkin soruların çok olmasının temelinde ilgili kurumun yani SGK'nın kamuyu aydınlatma gibi bir sorumluluğu yerine getirmemedeki ısrarındır. SGK uygulamaya ilişkin bilgileri kamudan mümkün olduğunca gizlemeye çalıştığı ortadadır. Sorunun aydınlatılması kıt bilgilerle yorum yapan uzmanlara kalmaktadır. Okuyacağınız satırlarda bir aydır ortaya çıkan sınırlı veriye dayandırılarak hazırlanmıştır.

Genel sağlık sigortası, kişilerin öncelikle sağlıklarının korunmasını, sağlık riskleri ile karşılaşmaları halinde ise oluşan harcamaların finansmanını (ödenmesini) sağlayan ve kamu otoritesi (SGK) sorumluluğunda olan sigortayı ifade etmektedir.

Genel sağlık sigortası, zorunluluk esası üzerine kurulmuştur. Başka bir ifadeyle, sigortalı olup olmama ve sağlanan sağlık yardımlarından yararlanmayı isteyip istememe konusunda kişilerin iradesinin herhangi bir önemi bulunmamaktadır.

Genel sağlık sigortası uygulaması, 2012 yılı Ocak ayından itibaren Türkiye'de yaşayan herkesi (yabancılar dahil) kapsayacak ve sistemde olmak zorunlu olmuştur. Sistem bu kadar geniştir. Kimler

Gelir Testi yaptıracak kimler gelir testi yaptırmayacak başlıkları altında konuyu inceleyebiliriz. Gelir testi yaptırmayacak olanları anlatmakta aşağıdaki ayrımların anlatım kolaylığı sağlayacağını ummaktayım.

SSK(4/a), Bağ-Kur(4/b) ve Emekli Sandığı (4/c) çalışanları

Bu kişiler hiçbir işleme gerek kalmadan 01/10/2008 tarihinden itibaren genel sağlık sigortası kapsamına alınmıştır. Bu tarihten sonra ilk defa çalışmaya başlayıp yine SGK'ya bildiri yapılanlar da 30 günlük genel sağlık sigortası primi ödedikten sonra sağlık yardımlarından yararlanabilmektedirler. Bu durum değişmeden sürecektir.

Ancak, Bağ-Kur (4/b) kapsamında çalışanların genel sağlık sigortasından yararlanabilmeleri için 60 günden fazla prim borçlarının olmaması veya borçları varsa SGK'ya başvurarak tescil ve taksitlendirmiş olmaları gerekmektedir.

SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı kapsamında çalışanların bakmakla yükümlü oldukları kişiler

Bu grupta, çalışanların eşleri ile bakmakla yükümlü oldukları çocukları ve anne-babaları yer almaktadır.

Bakmakla yükümlü olunan kişilerin durumları ayrı ayrı değerlendirilecek olursa;

- Eş; çalışmıyorsa ve SGK'dan emekli aylığı almıyorsa sistemin içerisinde yer alacaktır.

- Çocuklardan;
- Erkek çocukları; tahsil şartı aranmaksızın 18, lise ve dengi öğrenim görüyorlarsa 20 ve yüksek öğrenim görüyorlarsa 25 yaşına kadar, ayrıca malul olanlar çalışmıyorsa veya SGK'dan emekli aylığı almıyorsa yaşlarına bakılmaksızın devamlı sistemde olacaklardır.

- Kız çocukları; 01/10/2008 tarihinden önce anne veya babalarından dolayı sağlık yardımı alıyorlarsa yaşlarına bakılmaksızın çalışmama ve evlenmeme şartıyla yine sistem içerisinde yer alacaktır.

Bu tarihten sonra ilk defa bakmakla yükümlü olunan kız çocukları (30/09/2008) den sonra doğan kız çocukları ise aynen erkeklerde olduğu gibi öğrenim durumlarına göre 18, 20 ve 25 yaşına kadar prim ödemek-sizin sistemde olacaklardır.

- Ana ve baba ise, geçimleri çalışan tarafından sağlanıyor ve bu durum belgeleniyorsa bunlar da gelir testi, prim ödeme gibi bir işleme gerek olmaksızın sisteme dahil olacaklardır.

Dolayısıyla, bu şartları taşıyan bakmakla yükümlü olunan kişilerin (yani eş, çocuk, ana-babanın) gelir testi yaptırmalarına ve endişelenmelerine gerek bulunmamaktadır.

-Emekli aylığı alanlar

Bu kişiler hiçbir işleme gerek kalmaksızın genel sağlık sigortalısı sayılmakta ve gerekli sağlık yardımlarından yararlanmaktadırlar.

-Dul aylığı alanlar

SGK'dan dul aylığı alanlar, aylık bağlanır bağlanmaz hiçbir işleme gerek kalmadan genel sağlık sigortalısı sayılmaktadırlar.

Bu kişiler dul aylığı alırken çalışmaya başlarsa veya kendi çalışmalarından dolayı emekli aylığı bağlanırsa, hiç ara verilmeden sağlık yardımı verilmeye devam edilecek, ancak sağlık yardımını kendi çalışmalarından veya emekli aylığından dolayı alacaktır.

-Yetim aylığı alanlar

- Erkek çocuklar

Bunlar yetim aylığı aldıkları sürece, yani öğrenim durumlarına göre 18, 20 ve 25 yaşına kadar hiçbir işleme gerek kalmadan otomatikman genel sağlık sigortası kapsamı içinde olacaklardır. Şayet erkek çocuk malul ise ,yaşına bakılmasızın sistemin içinde olmaya devam edecektir.

-Kız çocukları

Kız çocukları, erkeklerden farklı olarak, "çalışmamaları, evli olmaları ve SGK'dan emekli aylığı almamaları" şartıyla anne ve babaları üzerinden sağlık yardımlarından yararlanmaya müstehak olduklarından yeni uygulama kapsamında gelir testi başvurusunda bulunmalarına, prim ödemelerine ve SGK nezdinde genel sağlık sigortalısı tescili ile ilgili bir işlem yaptırmalarına gerek bulunmamaktadır.

-Ana ve babalar

Anne ve baba da, çalışmadıkları veya kendi çalışmalarından dolayı emekli aylığı bağlanmadığı sürece

çocuklarından dolayı sağlık yardımlarından yararlanmaya müstehak olduklarından yeni uygulama kapsamında gelir testi başvurusunda bulunmalarına, prim ödemelerine ve SGK nezdinde genel sağlık sigortalısı tescili ile ilgili bir işlem yaptırmalarına gerek bulunmamaktadır.

- SGK'dan emekli aylığı alanların bakmakla yükümlü oldukları kişiler

Bu grupta, emeklilerin eşleri, çocukları ve anne-babaları yer almaktadır.

Bu bakmakla yükümlü olunan bu kişilerin, daha önce SGK'da sağlık aktivasyon işlemlerini yaptırmış olmaları kaydıyla sağlık hizmetinden yararlanmaya devam edeceklerdir.

-İsteğe bağlı sigortaya prim ödeyenler

SGK isteğe bağlı sigortalılığına prim ödeyenlerin, ödedikleri primlerin içinde genel sağlık sigortası primi de bulunduğu otomatik olarak genel sağlık sigortalısı sayılmakta, sağlık yardımlarından yararlandırılmaktadır. İsteğe bağlı prim ödeyenlerin bakmakla yükümlü oldukları kişilerde normal sigortalılar gibi sağlık sigortasından yararlanacaktır.

Gelir Testi yaptıracak olanlar ise

-Mevcut yeşil kartla sağlık yardımı alanlar her yıl gelir testi yaptıracaklar.

1/1/2012 tarihinden önce yeşil kart sahibi olan ve bu tarihten sonra da vizesi (hak sahipliği) devam edenler, genel sağlık sigortası kapsamında sağlık yardımlarından yararlanmaya vize süresi dolana kadar devam edeceklerdir. Vize süresinin dolduğu tarihten itibaren de en geç bir ay içinde gelir testi yapılması için ikametlerinin bulunduğu sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına (SYDV) başvurmaları gerekmektedir. Yapılan gelir testi sonucuna göre aile içinde kişi başına düşen aylık ortalama gelirleri asgari ücretin üçte birinin altında olanlar, yeşil kartlı (Kanunun 60/c-1 alt bendi kapsamında) gibi

primi devlet tarafından karşılanarak sağlık hizmetlerinden faydalandırılacaklardır.

- Her hangi bir sosyal güvencesi olmayanlar 1/1/2012 tarihi itibarıyla her hangi bir sosyal güvencesi olmayanlar Kurum tarafından Kanunun (60/g) bendi kapsamında re'sen tescil edilmişlerdir. Bu kapsamda kiler Kurum tarafından gelir testi yaptırmaları için "gelir testine müracaat bildirim" belgesi adreslerine gönderilmiştir. "Gelir testine müracaat bildirim" belgesi tebliğ edilenler, tebliğ tarihinden itibaren en geç bir ay içinde ikametlerinin bulunduğu vakıflara başvuracaklardır. Ancak bu yazının alınmasını beklemeksizin de doğrudan gelir testi için ikametlerinin bulunduğu vakıflara başvurabilirler. Dolayısı ile 31/1/2012 tarihi, son müracaat tarihi olarak değerlendirilmeyecektir.

18 yaşın üzerinde çalışmayan/ okumayan veya 25 yaşın üzerinde okuyan/okumayan/ çalışmayan erkek çocukların durumu ne olacaktır?

Bu kişiler, 1/1/2012 tarihi itibarıyla 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine göre resen tescil edilecektir. Bu kapsamdakiler, gelir testi yaptırmaları için ikametlerinin bulunduğu yerdeki sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfına başvurmaları gerekmektedir. Gelir testi sonucuna göre de prim ödeme yükümlüsü, devlet ya da kendileri olacaktır.

-Bağkurlular (4/b'liler) 60 günden fazla prim borcu olan ancak ödeme veya taksitlendirmede bulunmayan sigortalıların bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocukları sağlık hizmetlerinden nasıl yararlanacaktır?

Bu durumda olanların bakmakla yükümlü olduğu eş ve 18 yaş üstü çocukları SGK'na genel sağlık sigortalısı olmak için talepte bulunabilirler. Talepte bulunduktan sonra gelir

testi için ikametlerinin bulunduğu sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına (SYDV) başvurmaları halinde gelir tespiti sonuçlarına göre prim ödemek suretiyle veya primleri devlet tarafından karşılanmak suretiyle sağlık hizmetlerinde yararlanabileceklerdir.

Türkiye'de yaşayan herkesi (yabancılar dahil) kapsayacak şekilde zorunlu olan Genel Sağlık Sigortası karşısında bireylerin durumu yukarıda sayılanlar olarak başlıklandırılabilir.

Gelir testine nelerin veri olacağı çok net değil. Bildiklerimiz sıralarsak.

-Ana ve/veya babasıyla aynı adreste ikamet eden ve yaş koşulları nedeniyle ana/babanın bakmakla yükümlüsü konumunda olmayanların gelir testi yapılırken ana, baba ve çocuğun gelirleri hesaplamada dikkate alınacaktır.

-Aynı hanede yaşamayan ve öğrenimi nedeniyle başka bir hanede yaşayan evli olmayan çocuklardan öğrenim görmesi nedeniyle 25 yaşını

doldurmamış olanlar, gelir testinde aynı aile içinde değerlendirilecektir.

- Herhangi bir sosyal güvencesi olmayanlar ve mevcut yeşil kartlılar için gelir testi yapılırken, genel sağlık sigortalısı ile aynı ikametgâhta yaşayan eş, evli olmayan çocuklar ile ana ve babanın gelirleri, harcamaları, taşınır ve taşınmazları ile bunlardan doğan hakları da dikkate alınarak belirlenen ailenin aylık geliri, hanede yaşayan aile bireyi sayısına bölünerek aile içinde kişi başına düşen gelirin aylık tutarı tespit edilecektir.

Gelir Testine tabi olanlar veya gelir testine tabi olarak gelir tesbiti için başvurmayanlar için primler 4 grupta alınacak.

-Gelir testinde mevcut asgari ücretin 1/3 ünden az geliri olanların primini devlet karşılayacak

-Gelir testinde geliri asgari ücretin 1/3 ile asgari ücret arasında olanlar 35,46 TL,

-Asgari ücretle 2 asgari ücret arasında olanlar 106,38 TL,

-Geliri 2 asgari ücretten yüksek

olanlar 212,76 TL prim ödeyeceklerdir.

Bu tutarlar bu günkü asgari ücrette göre belirlenenlerdir 1 Temmuzdan sonra asgari ücret arttığında tutarlar ona bağlı olarak artacaktır.

Sonuç,

Genel sağlık sigortası, ülkede yaşayan herkesin yaşamının değişik evrelerinde karşı karşıya kalacağı bir sorun mutlaka yaratacaktır.

İşsiz kalma, emeklilik süresini bekleme, 25 yaşından büyük erkek çocuğun olması, 4/b (bağkur) kapsamında olanların primlerini ödeyememesi, kısmi çalışanların eksik gün primlerini ödeyememesi şimdiden görünen sorunlardır.

Geliri 2 asgari ücretten fazla olanların GSS primi yerine çocuklarına isteğe bağlı prim ödemeleri veya acilen bir iş bulmaları çözüm olarak önerebiliriz. 213 TL tutarında sadece sağlık primi ödemek akılcı görünmüyor.

Resmi Gazete

Tarih	Sayı	Kurum	
5 Ocak	28164	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasasında İletim ve Dağıtım Sistemlerine Bağlantı ve Sistem Kullanımı Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ
9 Ocak	28168	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasasında Faaliyet Gösteren Üretim ve Dağıtım Şirketlerinin Lisansları Kapsamındaki Faaliyetlerinin İncelenmesine ve Denetlenmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
12 Ocak	28171	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Takograf Cihazları Muayene ve Damgalama Yönetmeliği
18 Ocak	28177	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Makina Mühendisleri Odası	Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Makina Mühendisleri Odası Mekanik Tesisat Fenni Mesuliyet Hizmetleri Yönetmeliği
18 Ocak	28177	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Petrol Mühendisleri Odası	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Petrol Mühendisleri Odası Serbest Petrol ve Doğal Gaz Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Asgari Ücret Yönetmeliği
19 Ocak	28178	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Yetki Belgesi ve Sertifika Bedelleri ile Sertifika Bedellerinin Yetkilendirilmiş Kurumlara Ödenecek Bölümü Hakkında Tebliğ (No: 2012/1)
19 Ocak	28178	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	5627 Sayılı Enerji Verimliliği Kanununun 10 uncu Maddesine ve 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü ve 17/7 nci Maddelerine göre 2012 Yılında Uygulanacak Olan İdarî Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (No: 2012/2)
28 Ocak	28187	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik